

KURENDA

KURJI DIECEZJALNEJ WILEŃSKIEJ.

NUNTIATURA APOSTOLICA
POLONIAE

VARSAVIAE 8-3-1924.

Nr. 7262.

Illme ac Reveme Domine,

Certiozem Te facio, ad me feliciter pervenisse Relationem de Festivitatibus, quae in Tua Dioecesi, redeunte faustissima die anniversaria Coronationis SS. D. N. PII Papae XI, solemniter peractae fuerunt.

Mei officii est, ut Tibi, Clero et omnibus Tuae Dioecesis fidelibus summopere gratulor ob tam luculentos filiales devotionis sensus erga tam insignem Pontificem, de Polona gente praeclare meritum.

Haec omnia quamprimum Eidem Pontifici referre curabo, nullatenus dubitans, hanc meam communicationem non leve solamen paterno Eius cordi fore allaturam.

Interim votum exprimens, ut Poloni populi veneratio orga communem Patrem et Pastorem in dies succrescat, et quolibet anno Festum in honorem et gloriam Summi Pontificis maius incrementum accipiat, opportunam nanciscor occasionem, ut meae in Te existimationis sensus significem, quibus sum et permaneo

Tibi addictissimus uti Frater

(—) † L. Lauri

Archiepiscopus Ephesien, Nuntius Apostolicus.

Illmo ac Rmo Dno
GEORGIO MATULEWICZ

Epo Vlnensi.

Powyższe pismo zostało otrzymane w odpowiedzi na relację J. E. Biskupa o odbytych uroczystościach z powodu rocznicy koronacji Ojca Św. Piusa XI.

894/23.

S. Congregatio Consistorialis.

Podlachiensis - Vilnensis
De matatione finium diocesum

DECRETUM.

Fideles coloniae Komarowskie Holendry, sanatorii ac stationis viae ferreae Włodawa, pertinentes ad ecclesiam paroecialem loci Domaczewo, dioecesis Vilnensis, cum longe distent a propria ecclesia paroeciali, efflagitarunt ab Apostolica Sede, ut aggregarentur ad ecclesiam paroecialem Włodawa, dioecesis Podlachiensis, a qua haud procul absunt.

Porro Smus Dominus Noster Pius PP. XI, attento amborum Episcoporum consensu, preces benigne excipiens, statuit, vi praesentis decreti consistorialis, ut colonia Komarowskie Holendry, sanatorium ac statio viae ferreae Włodawa a paroecia Domaczewo, dioecesis Vilnensis, separentur atque ecclesiae paroeciali Włodawa, dioecesis Podlachiensis, perpetuo uniantur, et dioecesani fines ea pariter ratione immutentur.

Ad haec autem executioni mandanda, Sanctitas Sua deputavit R. P. D. Henricum Przedziecki, Episcopum Podlachiensem, eidem tribuens facultates ad id necessarias et opportunas etiam subdelegandi ad effectum de quo agitur quemlibet virum in ecclesiastica dignitate constitutum, facto onere intra sex menses mittendi ad hanc S. Congregationem authenticum exemplar peractae executionis.

Contrariis quibusvis non obstantibus.

Datum Romae ex aedibus S. Congregationis Consistorialis, die 23 Novembris 1923.

(—) † C. Card. De Lai Eppus Sabinen., Secretarius.
H. P. Cicognani, Substitutus.

(L. S.)

Pontificia commissio ad codicis canones authenticos interpretandos.

I.

Dubia Soluta in plenariis comitiis emmorum patrum.

I.

De paroeciis nationalibus (can. 216, § 4).

Utrum in regionibus mixtae linguae, quae politice unicum Statum efformant, sed diversis utuntur linguis, ut aiunt, officialibus, requiratur, vi canonis 216, § 4, indultum apostolicum ad erigendam paroeciam exclusive destinata fidelibus determinati sermonis seu linguae, etiamsi haec determinata lingua sit una ex linguis officialibus eiusdem nationis, et paroecia erigenda suam distinctam habeat partem territorialem in dioecesi.

Resp.: Affirmative.

II.
De excusatione a choro (can. 420).

Utrum praescriptum can. 420 comprehendat quoque cappellanos seu clericos secretos personae Romani Pontificis actu inservientes.

Resp.: Affirmative quoad praescriptum can. 420 § 1, n. 6, negative quoad praescriptum eiusdem canonis § 2.

III.

De celebratione Missae in religionibus mulierum
(can. 610, § 2).

Utrum, vi canonis 610, § 2, quo praescribitur „Missa quoque Officio diei respondens secundum Rubricas quotidie celebrari debet in religionibus virorum, et etiam, quoad fieri possit, in religionibus mulierum“, Missa Officio diei respondens debeat celebrari tantum in religionibus regularium et monialium vota sollemnia habentium, an etiam in domibus religiosarum vota simplicia habentium quibus ex Constitutionibus a Sancta Sede approbata est obligatio chori.

Resp.: Negative ad 1-am partem; affirmative ad 2-am.

IV.

De ministro Confessionis (can. 883).

1-o. Utrum adverbium *obiter* can. 883, § 2, ita intelligendum sit, ut sacerdos rite praeditus facultate, iuxta § 1 eiusdem canonis, audiendi Confessiones, possit, quoties navis in portu maneat, terram adire ibique in ecclesia vel sacello Confessiones excipere eorum, qui confiteri petant, eosque valide ac licite absolvere, etiam a casibus Ordinario loci resarvatis, per integrum diem vel per integros duos vel tres dies, si tamdiu navis in portu maneat.

2-o. Utrum id possit per integrum diem, vel per integros duos vel tres dies dictus sacerdos, quoties ad idem iter prosequendum unam navem relinquere debeat ut alteram conscendant, si in portu hanc navem tamdiu expestare debeat.

3-o. Utrum in utroque casu idem possit dictus sacerdos etiam ultra triduum.

Resp.: Ad 1-um et 2-um Affirmative.

Ad 3-um Negative, si loci Ordinarius facile adiri possit.

V.

De licentia assistendi matrimoniis (can. 1096. coll. cum. cann. 465, 472 — 476).

1. Utrum vicarius oeconomus legitime constitutus in paroecia vacante, ad normam cann. 472 et 473, possit licentiam assistendi matrimonio dare sacerdoti determinato ad matrimonium determinatum.

2. Utrum id possit vicarius substitutus, de quo in can. 465, § 4, post Ordinarii approbationem, si nullam limitationem Ordinarius apposuerit.

3. Utrum vicarius parochi religiosi id possit post Ordinarii approbationem, sed ante approbationem Superioris religiosi.

4. Utrum vicarius, seu sacerdos supplens, de quo in. cit. can. 465, § 5, id possit ante Ordinarii approbationem.

5. Utrum id possit vicarius adiutor parochi imparis suis muniis rite obeundis, legitime constitutus ad normam can. 475 § 1.

6. Utrum id possit vicarius cooperato, de quo in can. 476, inscio parochi.

Resp.:

Ad 1-um Affirmative.

Ad 2-um Affirmative.

Ad 3-um Affirmative.

Ad 4-um Affirmative, quoadusque Ordinarius, cui significata fuit designatio sacerdotis supplentiis, aliter non statuerit.

Ad 5-um provisum in cit. can. 475 § 2.

Ad 6-um provisum in cit. can. 476, § 6.

VI.

Circa assistentiam matrimonii (can. 1096, § 1).

Utrum, ad normam can. 1096, § 1, sacerdos sit determinandi, si parochus Superiori monasterii in casu particulari declaret, se ad matrimonium paroxima Dominica in ecclesia filiali celebrandum delegare aliquem sacerdotem religiosum, qui a Superiore sequentibus diebus ad Missam die Dominica ibi celebrandam deputabitur.

Resp.: Negative.

VII.

De Ss. ma Eucharistia asservanda (can. 1265).

Utrum Ordinarius, attenta immemorabili consuetudine, possit licentiam dare asservandi Sanctissimam Eucharistiam in curatis ecclesiis, quamvis non stricte paroecialibus, sed subsidiariis.

Resp.: Affirmative.

VIII.

Dubium circa versiones Sacrarum Scripturarum (can. 1931).

Utrum particula *et* canonis 1391, quo praescribitur: „Versiones sacrarum Scripturarum in linguam vernaculam typis imprimi nequeunt, nisi sint a Sede Apostolica probatae, aut nisi edantur sub vigilantia Episcoporum et cum adnotationibus“, etc., interpretanda sit copulative an disiunctive?

Resp.: Affirmative ad 1-am partem, negative ad 2-am.

IX.

De reservatione pensionis (cann. 1429, 1486, 2150).

Utrum loci Ordinarius possit admittere renuntiationem paroeciae cum reservatione pensionis ad vitam pensionarii super beneficio paroeciali in favorem parochi renuntiantis.

Resp.: Affirmative, firmo praescripto canonis 1429, § 2.

Die 20 maii 1923.

P. Card. Gasparri, Praeses.

Aloisius Sincero, Secretarius.

II.

DUBIUM

Solutum ab emmo cardinali commissionis praeside

Utrum per can. 824, § 2 Codicis abrogata censi debeant ea, quae S. C. Concilii statuerat sub die 15 octobris 1915 in responsione ad III, de retributione non recipienda ne ratione quidem extrinseci incommodi in secunda et tertia Missa in die Commemorationis omnium Fidelium De-functorum, an vero ea adhuc in suo vigore permaneant.

Resp.: Affirmative ad 1-am partem, negative ad 2 am.

Die 13 dec. 1923.

P. Card. Gasparri, Praeses.

Communicatio in divinis cum acatholicis.

„Nie wolno wiernym w jakikolwiek sposób czynnie towarzyszyć albo brać udział w praktykach religijnych akatolików“ (c. 1258, § 1).

Zakaz ten pochodzi stąd, że uczestnictwo w ceremonjach i nabożeństwach niekatolików jest aprobatą ich kultu religijnego, zagraża wierze i powoduje zgorzenie. „Czynne towarzyszenie“ wyraża się znakami zewnętrznymi, jak też samem religijnem, skromnem zachowaniem się w czasie nabożeństwa.

„Może być tolerowana obecność bierna czyli tylko materjalna (która nie ma nic wspólnego z czynnością religijną i wolą brania udziału w praktykach) z tytułu zajmowanego urzędu świeckiego lub okazania komu uszanowania i to z ważnego powodu, który za takowy w razach wątpliwych ma być przez Biskupa uznany, — przy pogrzebach, ślubach i tym podobnych obrzędach uroczystych (jak chrzest) niekatolików, byleby nie groziło niebezpieczeństwo utraty wiary lub niebezpieczeństwo zgorzenia“ (c. 1258, § 2). „Uczestniczący wbrew can. 1258 w praktykach religijnych z heretykami jest uważany za podejrzanego o herezję“ (c. 2316).

Udział niekatolika w ceremonjach katolickich łatwiej może być dopuszczony, aniżeli uczestnictwo katolika w obrzędach niekatolickich, w pierwszym bowiem wypadku jest nadzieja nawrócenia akatolika, w drugim zaś kryje się niebezpieczeństwo indferentyzmu lub utraty wiary. Tak więc nam nie można słuchać kazań heretyków, oni zaś mogą być dopuszczani do słuchania nauk w naszym kościele; nie wolno nam być na ich nabożeństwie, ich zaś nie wypada usuwać z kościoła w czasie naszych nabożeństw; w kolegjach katolickich, gdzie również się kształci młodzież akatolicka, obecność jej może być tolerowana podczas nabożeństw naszych; katolik nie może grywać na organach w świątyniach heretyków, ci zaś jeśli nie będzie zgorzenia, mogą być czasowo do tego dopuszczeni w naszych kościołach w braku organisty katolika.

„Illicitum est in sacris functionibus haereticos in chorum invitare, alternis (naprzemian) psallere, dare eis pacem, sacros cineres, candelas et palmas benedictas aliaque id genus externi cultus“ (S. Officium. 8 iunii 1859). Haereticus non admittitur ut patrinus in baptismo. Immo melius

est conferre batismum sine patrino, qum adhibere haereticum. Aatholicis non permittitur, ut ad functiones liturgicas faces vel lumina deferant.

Akatolicy nie mogą uczestniczyć w sakramentach, ani też korzystać z sakramentaljów publicznie osobom pojedynczym udzielanych w kościele. Prywatne jednak akatolicy mogą brać wodę święconą, poświęcone medaliki etc. (Prümmer, Manuale Theologiae Moralis, 1914, p. 339).

„Błogosławieństw należy udzielać głównie katolikom, mogą być także dawne katechumenom, a nawet, jeśli niema zakazu Kościoła, akatolikom, w celu uzyskania światła wiary lub wraz z niem zdrowia ciała“ (c. 1149). „Prawowici ministrowie mogą dokonywać egzorcyzmów nietylko nad wiernymi i katechumenami, lecz także nad akatolikami lub wyklętymi“ (c. 1152).

Consuetudinem adhibendi cantores acatholicos, in cantu liturgico S. Officium d. 1 maii 1889 tamquam abusum tollendum declaravit, sed d. 24 ian. 1906 permisit, attentis peculiaribus circumstantiis, ut puellae schismaticae una cum catholicis in ecclesia parochiali cantent in functionibus ecclesiasticis ac praesertim in expositione ac benedictione cum Sanctissimo (Collct. de Prop. Fide n, 1703 et 2227).

Z powyższego widać, że Kościół dosyć łatwo zezwala na uczestnictwo niekatolików w naszych ceremonjach kościelnych.

Uczestniczenie czynne (activa in divinis communicatio) katolika w nabożeństwach niekatolickich jest *formalne*, kiedy się bierze udział w praktykach heretyckich wewnętrznie, z intencją czczenia Pana Boga stosownie do przepisów ceremonjału akatolickiego, i taki współdziałal w nabożeństwie zawsze jest niegodziwy, gdyż jest zaprzaniem wiary katolickiej przez wewnętrzne i zewnętrzne wyznanie fałszywej religii lub wyznania.

Uczestnictwo czynne (communicatio activa) katolika w ceremonjach i praktykach heretyckich jest *materjalne*, jeżeli kto dla racyj dostatecznych jest obecny na nabożeństwie akatolickiem tylko fizycznie, bez chęci współdziałania w tych praktykach. Uczestnictwo czynne „materjalne“ bywa w niektórych wypadkach dozwolone. Zawsze jednak powinna być przyczyna słuszna, wówczas kiedy się nie daje zgorszenia i niema obawy narażenia na utratę swej wiary.

Można więc zwiedzić świątynię obcego wyznania w celu obejrzenia np. obrazów, posłuchania śpiewów i t. p., wówczas kiedy się nie odprawia nabożeństwo (quando nullus ibi habetur ritus sacer). Słuchanie kazań łatwo może spowodować periculum perversionis i dlatego tylko w wypadkach wyjątkowych byłoby dopuszczalne.

Per se non licet assistere concionibus vel sacris functionibus haereticorum, quia haec assistentia per se est participatio cum haereticis in sacris; ex causa tamen proportionata gravi assistentia permitti posset, modo assistens materialiter tantum adsit absque ullo reverentiae signo. (Noldin, Summa Theologiae Moralis. 1922 t. 2, p. 44).

„Absolute non licet, nec per se nec per alios, fungi officio patrini in baptismis qui haereticorum filiis ab haereticis ministrantur“ (S. Offic. 10 maii 1710). Item permitti non potest, ut haereticus agat patrinum in baptismo catholice conferendo (S. Officium, 27 iunii 1900). Haereticorum baptismis mere materialiter tamquam speculatorem vel honoris causa interesse et testem vel patrinum honorarium agere iusta existente causa non prohibetur. (Noldin, op. c. p. 43, 44).

S. Officium d. 14 ian. 1874 declaravit, tolerari posse, ut catholici adsint nuptiis haereticis et etiam mixtis coram ministro acatholico con-

tractis civilis officii causa tantum, semoto scandalo et quovis perversionis periculo et ecclesiasticae auctoritatis contemptu. — Ojetti (Synopsis Rerum Moralium et Iuris Pontificii, 1904, t. 1, p. 381) dicit: „Permitti potest, ut catholici patrimonos agant in matrimoniis haereticorum, quum patrimi nil aliud faciant, nisi desponsati lateri adstare, quod nullam includit aut declarat prohibitam cooperationem“. Noldin (op. c. p. 44) vero aliter sentit: „Haereticorum nuptiis in aliquo munere e. g. testis interesse, quod ad valorem matrimonii requiritur vel partem ipsius ritus constituit, illicitum est, quia est tacita approbatio falsae sectae“. Zdania tych moralistów napozór mogą się wydać sprzeczne: można być świadkiem na ślubie tam, gdzie się nie wymaga od świadka żadnej akcji religijnej.

Funus deducere usque ad fores templi vel coemeterii censetur civile obsequium. Caeremoniae autem religiosae interesse regulariter non licet, quia ordinarie communionis in Sacris rationem habet vel speciem prae se fert. Excipe, si ex circumstantiis loci, temporis etc. aliud significetur (Marc. Institutiones Morales. 1898 t. 1, p. 294). Catholici materialem tantum praesentiam exhibere possunt. Hinc fideles in hac accatholicorum cadaverum humatione nec preces debent effundere, nec luminaria deferre, nec terram desuper cadavera in fossa iam posita iniicere, id quod eo vel maxime in clericis esset improbandum (Ojetti, op. c. p. 735).

Ponieważ w czasach obecnych mogą być rozmaite, nie przewidziane w prawie wypadki communicationis, należy mieć na względzie zasady de voluntario indirecto: licet ponere actionem, ex qua sequitur duplex effectus alter bonus alter malus, si actio est in se honesta aut indifferens, si adest sufficiens causa et malus effectus non intenditur. Praesertim etiam praecavendum est tum periculum perversionis, tum scandalum proximi.

Parochi et qui parochis aequiparantur (c. 451, § 2) ante possessionem beneficii aut in ipso possessionis capiendae actu professionem fidei atque iusiurandum antimodernisticum (S. Offic. 22. III. 1918) coram Ordinario loci vel eius deledato, qui sunt in casu Cancellarius Curiae et omnes Vicarii Foranei, emittere tenentur (c. 1406).

W SPRAWIE ALTARYJ.

Księża podeszłego wieku lub nadwątlonego zdrowia nieraz nie mogą podołać samodzielnej pracy parafjalnej. Przyzwyczajeni do gospodarki, niechętnie zgadzają się iść do przytułku dla emerytów. W niektórych diecezjach zaradzono temu przez tworzenie specjalnych beneficjów, zwanych altarjami. Pora powołać do bytu altarje i w naszej diecezji, a zwłaszcza wobec projektowanej reformy rolnej, która może pozbawić parafje części beneficjum.

Zechcą PWXX Dziekanie i Proboszczowie wskazać większe parafje, w których można byłoby utworzyć altarje dla emerytów, wskazać takie parafje, z których beneficjów można byłoby wydzielić co najmniej trzy części dla altarzysty i gdzieby się zgodzono zbudować dla niego odpowiedni domek z zabudowaniami. Altarzysta będzie pomocą proboszczowi w pracy duszpasterskiej.

31 marca 1923.

(—) Jerzy, Biskup.

W SPRAWIE SYNODU.

Dotychczas nie wszyscy PWWXX Dziekani wypowiedzieli się w kwestji zarządzenia J. E. Pasterza Diecezji de praeparanda Synodo dioecesana, podanego w Kurendzie Nr. 10 roku zeszłego. Ordynarjat poleca przyspieszenie odpowiedzi.

U S T A W A

ZWIĄZKU SODALICYJ MARJAŃSKICH UCZNIÓW SZKÓŁ ŚREDNICH W POLSCE

przyjęta i zatwierdzona przez IV Zjazd Związku w Poznaniu dn. 7/7 1922 r.

C E L.

§ 1. Sodalicje marjańskie uczniów szkół średnich w Polsce tworzą Związek ogólnopolski celem: a) spotęgowania akcji sodalicyjnej w Polsce, b) jednolitego zorganizowania pracy sodalicyjnej, c) utrzymywania stosunków z sodalicjami młodzieży zagranicą.

Ś R O D K I.

§ 2. Związek wyłania z siebie władzę wykonawczą, która czuwa nad zachowaniem ustaw, podaje ogólne dyrektywy akcji, przygotowuje zjazdy, zawiaduje skarbem związkowym, prowadzi biuro centralne i wydaje organ sodalicyjny.

C Z Ł O N K O W I E.

§ 3. Członkami Związku są poszczególne sodalicje uczniów szkół średnich w Polsce, które zobowiązały się zachowywać ustawy Związku i zostały doń przyjęte przez Wydział Wykonawczy.

O B O W I A Ź K I C Z Ł O N K Ó W.

§ 4. Sodalicje związkowe są obowiązane: a) uczestniczyć przez swych delegatów w dorocznych Zjazdach Związku, o ile możliwości zaś gremjalnie w Zjazdach ogólnych; b) stosować się do uchwał zjazdów i rozporządzeń władzy związkowej; c) prenumerować dla każdego sodalisa organ Związku; d) zasilać w mierze określonej skarb związkowy.

W Ł A D Z A Z W I A Ź K U.

§ 5. Najwyższa władza Związku spoczywa w rękach dorocznego zjazdu XX. Moderaterów i delegatów, zwoływanego przez Wydział Wykonawczy.

§ 6. Zjazd ma władzę ustawodawczą w sprawach organizacyjnych i administracyjnych Związku oraz władzę usuwania ze Związku sodalicyj, które nie stosują się bądź do jego ustaw, bądź do uchwał zjazdowych.

§ 7. Zjazd wybiera na 3 lata Radę Naczelną Związku, złożoną z Moderaterów i prezesów, po jednym na każdą diecezję, przyczem wybór prezesa na 3 lata odnosi się nie do jego osoby, lecz związany jest z sodalicją wybranego do Rady Naczelnej moderatora.

§ 8. Moderatorzy diecezjalni, wchodzący w skład Rady Naczelnej mają władzę wykonawczą i kontrolującą w granicach swych diecezji i odbywają co roku zjazdy diecezjalne z moderatorami i prezesami sodalicyj diecezji w celach informacji i propagandy.

§ 9. Rada Naczelna wyłania z siebie Wydział Wykonawczy, złożony z 3 moderatorów wybieranych na 3 lata i 3 prezesów sodalicyj, wybieranych na rok, po jednym na każdy okręg Związku, który tworzą wszystkie diecezje leżące na terytorjum dawnych dzielnic rozbiorowych Polski, nadto wyłania z siebie komisję rewizyjną, złożoną z 2 członków, która raz do roku odbywa kontrolę ksiąg i kasy, z czego zdaje sprawę przed Radą Naczelną.

§ 10. Wydział Wykonawczy ma władzę projektodawczą i wykonawczą w całym Związku.

§ 11. Wydział Wykonawczy wybiera na 3 lata z pośród moderatorów okręgowych prezesa, który jest odpowiedzialnym przed nim kierownikiem Związku i reprezentuje go na zewnątrz.

Z J A Z D Y.

§ 12. Wydział Wykonawczy zbiera się przynajmniej raz w roku dla omówienia spraw Związku.

§ 13. Rada Naczelna odbywa swoje doroczne zebranie równocześnie ze zjazdem Związku.

§ 14. Wydział Wykonawczy zwołuje raz na rok zjazd moderatorów i delegatów poszczególnych sodalicyj związkowych.

§ 15. Na zjazd przybywają wszyscy moderatorzy i od każdej sodalicyj po jednym delegacie. O dopuszczeniu na zjazd sodalisów—gości z glosem doradczym decyduje Wydział Wykonawczy.

§ 16. Delegaci sodalisi winni być zaopatrzeni w legitymacje i instrukcje od swej sodalicyj. Legitymacje winny być przedstawione komisji weryfikacyjnej zjazdu, wyznaczonej przez Wydział Wykonawczy.

§ 17. Prezydjum zjazdu stanowi prezes Związku, jako przewodniczący, z urzędu, nadto z wyboru jeden z delegatów jako zastępca przewodniczącego na zebraniach delegatów, 3 delegatów, jako sekretarzy, i dwóch jako skrutatorów.

§ 18. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów, sposób obradowania przepisuje regulamin zjazdowy.

§ 19. Wszelkie wnioski, o ile stać się mają przedmiotem obrad zjazdu, winny być na pełny miesiąc przedtem zgłoszone na piśmie do Wydziału Wykonawczego. Inne wnioski mogą być traktowane na zjeździe jedynie za zgodą większości uczestników.

§ 20. Co cztery lata Wydział Wykonawczy zwołuje ogólny zjazd sodalicyj związkowych na Jasną Górę w Częstochowie, celem wzajemnego, serdecznego zbliżenia się sodalisów z całej Polski i spotęgowania siły Związku. Na Zjazd ogólny, jak i na zjazdy doroczne mogą być za zgodą Wydziału Wykonawczego dopuszczeni goście z poza sodalicyj związkowych.

ZATWIERDZENIE USTAWY.

Ustawę Związku zatwierdza w granicach Swej diecezji N. P. Ks. Biskup Ordynariusz, przez co organizacja i działalność Związku uzyskują tamże moc prawną.

Ustawa niniejsza jest zatwierdzona przez J. E. Biskupa Wileńskiego.

Wyjątki z Ustawy

z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. Ust. R. P. Nr. 6, 1924 r.).

Art. 1. Postanowienia niniejszej ustawy odnoszą się do funkcjonarjuszów państwowych, mianowanych na stałe zgodnie z obowiązującymi przepisami, tudzież zawodowych wojskowych.

Art. 2. Funkcjonarjuszami państwowymi w rozumieniu niniejszej ustawy są urzędnicy i niżsi funkcjonarjusze państwowi, ... nauczyciele wszystkich szkół państwowych i publicznych, pozostający na etacie Państwa...

Art. 9. Prawo do uposażenia emerytalnego nabywa funkcjonarjusz państwowy po nieprzerwanej (art. 10) co najmniej 10-letniej służbie cywilno-państwowej... Wyjątkowo nabywa funkcjonarjusz państwowy... prawo do uposażenia emerytalnego po nieprzerwanej co najmniej 5-letniej służbie cywilno-państwowej...

Art. 10. Do wysługi emerytalnej liczy się czas służby nieprzerwanej z wyjątkiem przypadków, przewidzianych w niniejszej ustawie.

Art. 11. Funkcjonarjuszowi państwowemu, który po nieprzerwanej co najmniej 10-letniej służbie państwowej stał się trwale niezdolnym do służby, a ponadto utracił bez własnej winy trwale co najmniej 95% zdolności do zarobkowania—dolicza się przy wymiarze uposażenia emerytalnego w granicach art. 19 niniejszej ustawy 10 lat do czasu służby podlegającego normalnemu zaliczeniu do wysługi emerytalnej.

Art. 17. Podstawą do wymierzenia uposażenia emerytalnego jest uposażenie, pobierane ostatnio w służbie czynnej, przypadające według art. 3 ustawy o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924).

Art. 19. Uposażenie emerytalne wynosi do 10 lat służby włącznie 40% (czterdzieści procent) i wzrasta za każdy następny rok służby o 2,4% (dwa całe i cztery dziesiąte procent), w każdym jednak razie nie może przenosić 100 procent podstawy wymiaru uposażenia emerytalnego.

Art. 24. Prawo do pobierania uposażenia emerytalnego nie przysługuje... w razie utraty obywatelstwa polskiego... w razie wstąpienia do klasztoru; przy zastosowaniu przepisów niniejszej ustawy (art. 42, 56, 57 i 58) na czas umieszczenia w domu inwalidów, względnie w zakładach dla umysłowo chorych.

Art. 27. Uposażenie emerytalne przyznaje i wymierza w porozumieniu z Ministrem Skarbu właściwa władza naczelna, względnie upoważnione przez nią odnośne władze II instancji w porozumieniu z właściwą izbą skarbową.

Art. 28. Przeniesienie w stan spoczynku następuje na prośbę funkcjonarjusza państwowego: a) bez względu na wiek, jeżeli funkcjonarjusz państwowy z powodu ułomności cielesnej, albo z powodu upadku sił fizycznych lub umysłowych stał się trwale niezdolny do służby; b) bez względu na zdolność do służby, gdy przekroczył sześćdziesiąt lat życia; c) gdy uzyskał prawo do pełnego uposażenia emerytalnego i ukończył 55 lat życia.

Art. 36. Uposażenie emerytalne przyznaje się i oblicza na podstawie dat, zawartych w wykazie stanu służby.

Art. 37. Przy wymiarze uposażenia emerytalnego dolicza się czas obowiązkowej służby wojskowej, jako też minimalny, odnośnemi ustawami przepisany czas studjów wyższych na jednym z wydziałów uniwersytetu lub równorzędnym zakładzie naukowym, jeżeli czas studjów nie biegnie równoległe z czasem służby, zaliczanej do emerytury, i tylko w wypadku całkowitego zakończenia studjów przepisaniem egzaminami, jednakowoż w ilości nie wyżej niż 4 lata.

Art. 110. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 października 1923 r. i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Ministerstwo Wyznań d. 10. III. r. b. powiadamia, że celem osiągnięcia jaknajwiększych oszczędności, mających na względzie sanację Skarbu, Ministerstwo Skarbu narazie zamknęło wszystkie kredyty rzeczowe na rok 1924 a w ich liczbie i te, które zostały w preliminarzu przewidziane na remont kościołów i gmachów diecezjalnych.

W chwili obecnej Ministerstwo nie może orzec, kiedy będzie możliwe dysponowanie temi kredytami, przy nadejściu jednak właściwej chwili postara się według możliwości uwzględnić petycje, które w sprawach zapomóg budowlanych wpłynęły do Ministerstwa. Zechce Kurja powiadomić o powyższem wszystkie te urzędy kościelne, które już z odnośnemi petycjami wystąpiły do Ministerstwa.

Odnośnych wyjaśnień zechce Kurja udzielić między innymi Proboszczowi par. Zbirogi, który przy podaniu z dn. 11.-II.-24 r. nadesłał do Ministerstwa kosztorys odbudowy miejscowego kościoła.

Szef Sekcji: (podpis nieczytelny)

Wileński Wojewódzki Komitet Popierania Skarbu Narodowego prosi Kurję Biskupią o zalecenie Ks. Ks. Proboszczom Wileńskim zorganizowania przy parafjalnych Urzędach ognisk zbiórki kruszców szlacheckich i gotówki celem zakupu złota na Skarb Narodowy.

Komitet Wykonawczy przez Swoich członków sam udzieli odnośnych wskazówek i wyjaśnień, dotyczących techniki zbiórki.

Ordynarja sprawę tą poleca Duchowieństwu.

Komitet budowy pomnika Romualdowi Trauguttowi zwraca się do WW. Duchowieństwa z prośbą o poparcie zbiórki ofiar na ten cel. Adres: Swisłocz, pow. Wołkowyski, Województwo Białostockie.

Wobec zamierzonego przez Kuratorjum Szkolne urządzenia święta sadzenia drzew, J. E. Ordynarjusz, przychylając się do prośby tegoż Kuratorjum, niniejszym gorąco zachęca Duchowieństwo do popierania tak zbożnego dzieła.

Kurja poleca uwadze PWW. Duchowieństwa broszurę Pawła Koniecznego:

„Śląsk Cieszyński pod władzą czeską“ Poznań. 1924. Skład główny u Gebethnera i Wolffa Str. 70. — Na str. 35 — 41 opisany jest stan Kościoła katolickiego pod zaborem czeskim.

Zasługują też na uwagę „Nauki rekolekcyjne“ Ks. Rogoza Poznań 1924

Zostały wydane: „Homilje i Kazania“ Bp. Keplera. Tłum. Ks. Adam Kuleszo. Nakład Księgarni Św. Wojciecha. Zbiór tych „Homilij i Kazań“ zarówno krytyka niemiecka jak polska zalicza do najlepszych dzieł z dziedziny kaznodziejstwa współczesnego, Kaznodzieja doby obecnej może się z nich uczyć, jak należy do swoich słuchaczy przemawiać, by Słowo Boże mogło głęboko do ich duszy przeniknąć. Dlatego też je polecamy w szczególności początkującym kaznodziejom.

Opłata Stemplowa.

Opłata stemplowa od pełnych wyciągów z ksiąg metrykalnych wynosi 770.000 mk., od skróconych zaś 380.000 mk. (Dz. U. R. P. Nr. 19. 1924 r.)

Wilno, dn. 31 marca 1924 r. Nr. 1128.

X. Lucjan Chalecki,
Kanclerz Kurji.
